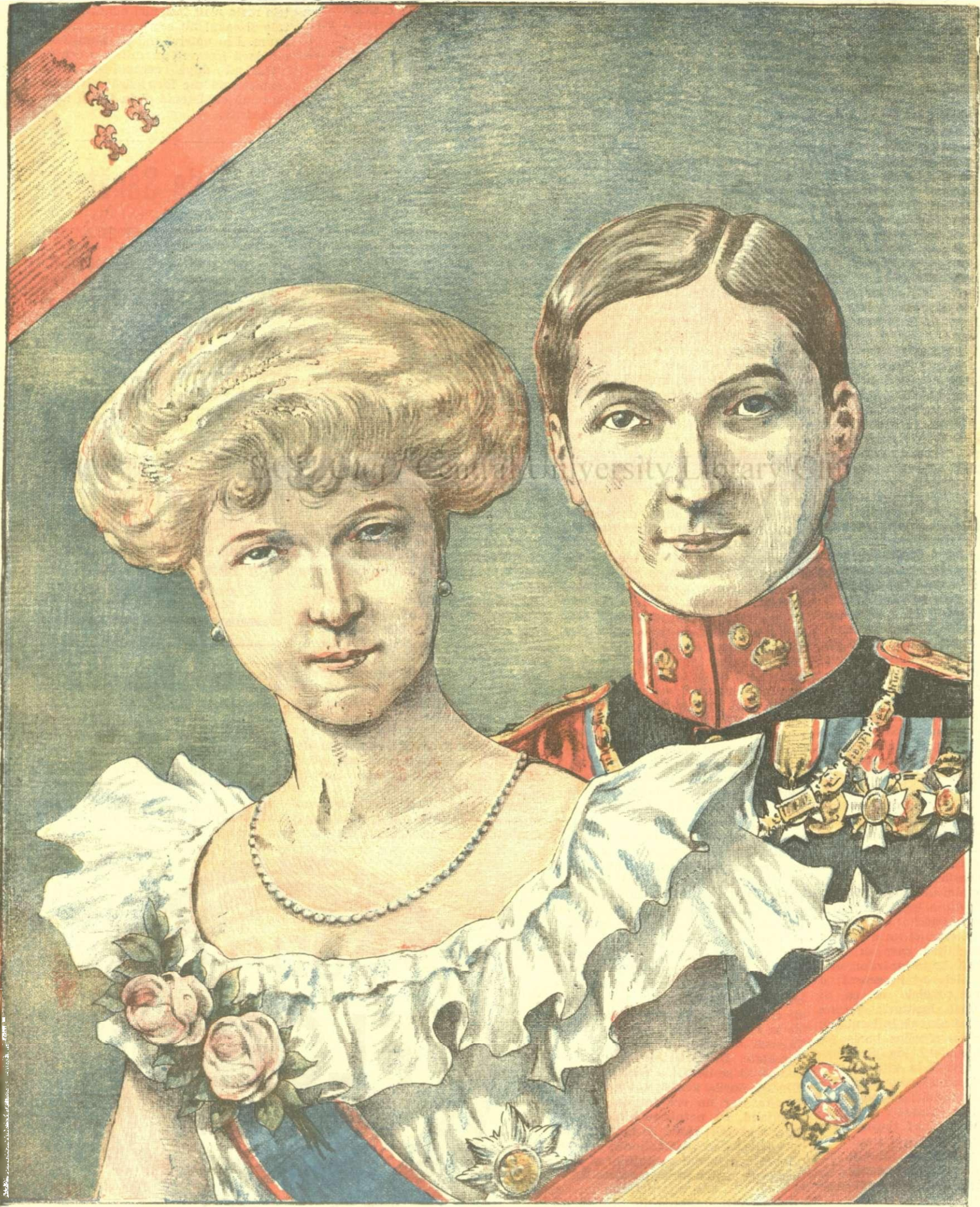

UNIVERSUL LITERAR

ABONAMENTUL
LEI 2,60 ANUAL
Abonamentele se fac
numai pe un an.

COLABORATORII ACESTUI NUMĂR
Al. Cazaban, N. Pora, I. Foti, Ana Codreanu, Ion Gruia, S. Hortopan,
N. Beldiceanu, Const. Riuleț, D. Iov, M. Săulescu, etc.

ANUNCIURI
Linia pe pagina 7 și 8
— BANI 20 —

A.A. L.L. R.R. Infantul Alfonso de Orleans, și sotia sa Infanta Beatrice, născută principesă de Saxa-Coburg-Gotha

SUBTEI

— Roman de Alphonse Karr —

— URMARE —

Walstein, care năvea nici un amestec, nu lăsa să-i scape ocazia de a părea să-i și el într-o afacere foarte gravă. Iși tale favoritele mari, și anunță pe toată lumea că s'a ras, ca să nu fie recunoscut de poliție, ce era pe urmele sale.

Nu se oprea de cât o clipă ca să vorbească cu cunoscuții, pe care-i întâlnea în localurile publice ori pe drum.

— Mă ascund, le spunea el, totul e descoperit.

Câte odată făcea spovedanii mai înușe.

— N'am isbitit acum, dar așteptam un prilej mai bun.

Nu dormea acasă, de teamă să nu fie arestat.

— Vor să sfârșească cu mine, spunea el, am fost trădat.

Dar se ascunse așa de bine și făcu atâta tărăboi, în cât poliția crezu că e mai vinovat de cât ar fi vrut chiar el să pară, și-i puseră în vedere să se ducă la parchet, ca să lămurască purtarea sa ciudată. Asta nu avu alt rezultat pentru el, de cât un drum de câteva zile, de care Stephen profită ca să se instaleze la Elena.

Între dimineață, dănsul oăsi de curiozitate să nu-și mai facă obiceiul de a se scula cu noaptea în cap și Elena, îl conduse, ca în todeauna, prin grădină.

Scarele începuse a scribate frunzișurile, cu razele sale. Iarba și florile erau acoperite de rouă. Cel doi îndrăgostiți se opriră să respire puțin aerul curat și parfumat, se priviră. Era prima oară când se vedeau ziua. Elena observă că Stephen avea părul mai puțin negru de cât crezuse. Stephen zări piștruite, care nu se vedeau la lumina de lampă. De sigur Elena n'ar fi încetat de a iubi pe Stephen, pentru cuvântul că nuanța părului lui nu era toamnă ceapă, care o visase ea.

Stephen n'ar fi încetat de a se mai duce pe la Elena, pentru câteva piștrui, mic noajuns, care prin compensație, face să iasă în relief albăca și delicatetea obrazului; dar fiecare din ei înțelegse că mîca dezlănțuită de celălalt, și fără să se măhnescă de descoperirea făcută, fiecare era nemulțumit că e obiectul unei descoperiri analoage, și că a produs momentan o impresie defavorabilă.

Taptul e că a doua zi Stephen, în loc să vie la Elena, îi scrisese; apoi scrisorile se răriră, apoi încetară cu totul și el nu se mai văzură nici odată.

— În adevăr, zise Ludwig, ar fi făcut mai bine să încheie altfel o aventură plină de atîta farmec poetic, nu într'un chip așa de vulgar. De ce să nu păstrezi în viață un fel de vis care se desface din viața reală, fiindcă nu are nici început, nici sfârșit, pentru că nu e legat prin nici un fir de restul vieții?

Femeile au totdeauna un drum fix în afacerile de inimă, care nu permitte nici odată împrejurărilor nici să-l scurteze, nici să-l lungească; o ruptură își are regulele ei ca și înjghețarea unei legături; fiecare cuvânt trebuie să ajungă la locul lui; se urmărește conștiincios harta țării *Amorului*, a d-rei de Scudéry. Trebuie să te oprești la sătucul „*milleur îngrijiri*”, ca să ajungi la orașul „*Afecție din stimă*”; de acolo treci pe la „*Cuvintele galante*”; totă următoare e „*Mărturisiri timide*”, etc. Când o femeie iubește, e a omului pe care-l iubește; când nu iubește, nu poate suferi atențiile și curtenile.

Doamna Rechteren intrerupse pe Ludwig:

— Ai observat o tânăra foarte veselă, care n'a scăpat nici un cadru?

— O! cât despre aceea, zise Ludwig, mă prind că n'ai avea de spus pe scama ei de cât calomni. E prea

tânăra, prea veselă, prea fără griji; cred că nimic serios n'a putut exista în viața ei.

CIV

Povestea tinerei femei atât de veselă și fără griji, în cât n'a putut avea nimic serios în viață.

Era într-o mahalala a orașului, o casă împărțită la mai mulți chiriași. În curte erau două scări; una largă, în formă de peron, conducând la apartamente; cealaltă umedă, îngustă; verdea de mușgă și de câteva ierburii săracicioase, care ducea în grădină.

Grădinile, în număr de șase se compuneau dintr'un teren foarte mare, ce e drept, ca să faci din el o grădină mijlocie.

Fiecare grădină era împresurată de un gard înalt de trei picioare foarte slab în aparență, dar respectat de toți, pentru că pedepsa talionului ar fi fost foarte repede aplicată celui ce ar fi trecut acel gard; de altfel, orice om, cât de puțin ar putea pret pe virtute și cât de tare ar da cu barba în Dumnezeu tot își impune caerecare limite. Sunt unii oameni, cari fără milă devastează o proprietate streină neimpresurată, fac buchete din flori și bastoane din crengile de cires, și care totuși se opresc, când văd un firicel de apă, întins ca hotărnicia; așa fac și unele femei, care au un singur amant; disprețuiesc pe cele care au câte doi și s'ar crede dezonorată dacă i s'ar întâmpla o asemenea nenorocire, tot ca și aceea, care având doi amanți, nici nu se uită la cea cu trei.

Cinci din grădini erau ale celor cinci apartamente ce compuneau casa; a șasea prin drept de cucerire poate, devenise proprietatea portarului, dar se întâmpla ca într-o zi unul din apartamente să fie împărțit în două și deci o a șasea grădină devenind necesară, portarul fu nevoit s'o cedeze pe a sa. Ceea ce făcu cu cel mai mare neceaz posibil; nu însă fără a se plânge de tirania și ingrătitudinea proprietarului.

Se împărțise, pe cât posibil de o potrivă cel câțiva arbori roditori, pe care întâmplarea îi semănase pe acel teren; caiși, care dedeau frunze, ciresi, cari făceau ciresi, ce nu creștea nici odată mai mari ca un sambure fiindcă privighetorile și vrăbiile le ciuguleau de când erau mici; și pruni, care făceau omizi. Portarul, care se numea tata Lonnain, pretinse de la acel care îi luase grădina, o sună de cincisprezece lei, ca despăgubire, ca să-l lase recolta prunului, asupra căruia zicea că are drepturi inatacabile. În urmă, se ocupă să dea îngrijiri părintești brazdelor cu care-și îmbogățise partea lui de curte și vându din plante cea mai mare parte, tot chiriașilor, de la care le căpătase.

În urmă îi veni în minte că putea ce despărtea grădinile câte trei de fiecare parte, și pe care o botzaseră „aleea comună”, fiind largă de trei picioare, prea imita grădinile de la Palais-Royal, și că ar putea fi îngustă numai de două picioare și jumătate. De altfel, se putuse resemna să se despartă de florile sale, fiindcă florile aveau o simplă distracție; dar nu era tot așa cu pătrunjelul, cu pațuia-țuchiul, cu salata, cu micile ridici de lună, și mai ales cu țelina, dat fiindcă aceste plante aparțineau menajului și erau necesare pentru masa portarului.

A se citi urmarea în „Universul Literar” ce va apare Duminica viitoare.

ANECDOTE CELEBRE

CASATORIE AMERICANA

Un comerciant englez care își adunase avere frumoasă pe o insulă din America, se hotărî într-o bună zi să se însuce. Cum însă nici una din locuitoarele insulei nu-i plăcea, se hotărî să se adreseze coraului său de afaceri a cărui pricepere și promptitudine îl erau în deajuns cunoscute. Englezul nostru devenit american în toată puterea cuvântului nu știa să scrie însă decât în stilul strict comercial. El adresă deci amicului său o scrisoare, în care, după ce vorbi de diverse afaceri, ajunse și la planuina sa căsătorie.

Întă textual această parte a scrisorii:

„De oarece am luat hotărîrea să mă căsătoresc și nu găsesc aci o partidă potrivită pentru mine, vă rog să-mi trimiteți cu primul vapor ce pleacă, încoace, o femeie tânără, care poate fi expedită fără zestre și în comțul meu, dar care să răspundă următoarei descrieri:

Să aparție unei familii cinstite; să fie între 20—25 ani, de mîcine mijlocie și bine făcută, să aibă înțelegere plăcută, caracter sobru și devota să nu fie întru nimic pătărită; săvîtatea, să nu lase nimic de dorit pentru ca să poată supăra cu ușurință lunga călătorie și sămbularea dimne și să nu fiu silnit să-mi caut prea curând altă femeie.

Dacă numita, corespunzând acestor condițiuni, va sosi la mine cu alăturata scrisoare contrasemnată de d-ta sau copie identică, mă oblig să recunosc scrisoarea și să iau în căsătorie, 15 zile după vedere, pe prezentatoarea ei.

Pentru care semnez, N. Y.

Correspondentul din Londra citi și recitî ciudata scrisoare, prin care viitoarea soție era tratată întocmai ca baloturile de marfă, ce le trimitează prietenului său de afaceri în America. El admira descripția și stilul său laconic și se hotărî să-și servescă amicului; pe cât îi va sta în putință.

După puțină căutare correspondentul reuși să găsească femeia destinată exportului; în persoana unei domnișoare sărace, dar drăguțe, care primi propunerea.

Ea se imbarcă pe primul vapor odată cu numeroasele balaturi de marfă și prevăzută cu hărțile necesare contrasemnate de correspondent.

În factura de marfă expedită de correspondentul londonez, viitoarea soție a americanului, era trecută astfel:

„Apoi: o fată de 21 ani, corespunzând ca înfățișare, formă și calitate, alăturatei note de comandă”.

Înainte plecării tinerei femei correspondentul expedie cu vapor special avizul, spre a-și încredința amicului că trimite cu vaporul următor persoana dorită.

Avizul, baloturile de marfă și tânăra femeie, sosiră toate cu bine. Americanul nostru fu de față la descărcarea mărfii și văzu de-odată apărând în fața sa o fată foarte drăguță care, după ce i se prezentă, îi spuse: „Domnule am o poliță în ordinul dv. și sper că o veți omara!”

Apoi îi înmănă scrisoarea correspondentului, pe al cărei vers o era scris: „Aducătoarea prezentei e soția pe care v'o trimiți, conform cereții”.

— D-șoară îi zise americanul. Polițele mele n'au fost nici odată protestate și cazul nu se va întâmpla nici acum. Din potrivă mă voi simți fericit dacă voi veți permite s'o achit”.

Curând după această întâlnire „comercială” se făcu căsătoria, care cu toată ciudătenia ei fu totuși foarte fericită.

Casă de Sănătate

SPECIALA PENTRU

BOALE DE FEMEII

— SUB DIRECTIA —

Doctorului I. KIRIAC

Chirurg primar, șeful serv. de gynecologie

al spitalului Eforici

SECTIE SEPARATA pentru BARBATI

(tuberculoză, heron, tumor, calculi

vesicale, stricturi uretrale, etc.)

Strada Sf. Ionica 8, în dealul Teatrului National

— TELEFON 2/96 —

MARE
!alesnire de planșă
PIANINE NOU
DIN CELE MAI BUNE FABRICI
VINDE FĂRĂ NICI UN ACORD
In rate lunare s la 40
Georg Degan, Director
Alături de Colțaria: Capșa.

Secretele Spiritismului

Ce este spiritismul, instrucțiunile, fundamentul. Colecție 200 hani
Colecția în ediții postale în
100 hani plus taxa

Manual de Studii Psihice în Bărbat.

Reclama e sufletul comerțului

PUȘCĂRIAS... Victor Hugo la Guernesey

de AL. CAZABAN.

Nu se apuca de o treabă, nu făcea un pas în viață, fără să se întrebe: ce o să zică lumea? Și teama asta de ce o să zică lumea, l-a făcut pe Zăuceanu să treacă drept unul din cei mai de treabă oameni din orașul său, și să fie dat ca pildă de funcționar cinstit și cumpătat. Și cu drept cuvânt.

Nu făcea datorii nici la croitor, nici la băcan, nici în piață, nici la zarzavagi, nici la proprietar, nici chiar la brutar. Dacă nevasta lui îl sfătua să-și facă hainele în rate, se supăra foarte.

Se poate una ca asta!... Ce o să zică lumea când o afla că nu sunt în stare să plătesc deodată un rând de laine.

Mai bucuros ar fi înghițit supa fără zarzavat, decât să afle că nevasta lui a luat ecapa sa, pătrunjelul pe datorie. Și de haine s'ar fi lipsit, decât să știe că cei din curte, au aflat că într-o zi „funcționarul” a fost silit să ia o pâine pe datorie.

Nar îi eșit pe stradă cu gheata nevăsuțată, chiar dacă l'ar fi chemat cea mai grabnică afacere. Să-l întâlnescă pe el cineva cu un pahet, pe stradă!... Ce o să creadă lumea de mine? O să creadă că sunt venit comisioner.

O singură faptă a făcut însă Zăuceanu, fără să se întrebe „ce o să zică lumea”. Și nu s'a întrebat, pentru că lumea n'avea de unde ști, că într-o zi când funcționarul era încolțit de nevoi, a falsificat iscălitura mâinii lui, pe o poliță de una mie de lei.

De vedeți, mama lui a aflat și — vezi, deminute, în ziua de azi o mamă e mai rea decât străinul! — a făcut o plângere la parchet.

Când s'a văzut chemat de către judecătorul de instrucție, Zăuceanu s'a perdit cumpătat. A căzut zdrobit pe o canapea, și doar atât a putut răsufla: „Copiii mei, copiii mei!”

Fratele lui Zăuceanu, — un fel de mizerdevară, — nimerindu-se să fie de față la darea mezinului, se înduioșă. Și când Zăuceanu se frământa mai rău, svărcolindu-se ca un șarpe strivit, îl apucă de braț:

— Pavele!... Nu-ți pierde firea!... Lasă-te să scapi eu!

— Cum să mă scapi! se miră Pavel, privind-l aiurit.

Pierde-vară îl liniști.

— Mă dau eu drept autorul falșului!... Ce mai vrei?... — Cum, nu te înțelegi!...

— Foarte ușor!... Declar că am iscălit eu pe mama!...

— Asta nu vrea! — strigă Pavel, cu o licărire de nădejde în suflet.

— Decă mui!... Tu ai copii și viitor!... Eu sunt singur de capul meu!... Și tot nu mă bagă nimeni în seamă... îl lămurii pierde-vară și fără să mai asculte ce-i spunea fratele, plecă grabit. Pavel făcu o mișcare ca și când ar fi vrut să-l oprească, da nevasta lui se înclină la el:

— Ce, ești nebun omule!... Mai făc' mulțumeste lui Dumnezeu că vrei să te scapi de închisoare și de rușine.

Nu trecură nici două zile și Zăuceanu oia dela un prieten că fratele său a fost condamnat la două ani închisoare.

Pavel oia, oare-cum măhnit, dar peste o săptămână se liniști, uitând aproape clipele de groază prin care trecuse. Uite căci se pusese pe muncă, de frică să nu mai ajungă să facă fapte de felul celui cu polița.

I-a folosit munca lui: în scurt timp ajunse subșef de serviciu.

Acum, nu se mai simțea lipsă în casa lui Pavel Zăuceanu. Doamna Zăuceanu nu mai intra în bucătărie și nici nu mai spăla rufe. Avea și bucătăreasă și fată 'n casă.

Într-o seară, când tocmai familia Zăuceanu se rânduia în jurul mesei îmbelșugată, sbârâni deodată soneria.

Statuia în granit, de Jean Boucher ce urmează a se inaugura în curând, în parcul Candie din portul Saint-Pierre.

— Ia vezi Ioano! — strigă boierul. Cine dracu mai poate veni și la vremea asta?

Servitoarea se întoarse aproape speriată:

— Domnule!... Un om rău îmbrăcat, fără guler la gât.

Tresărind fără să-și dea seama de ce, Zăuceanu se repezi întru întâmpinarea musafirului nepoftit. Il întâmpină o voce cunoscută:

— Ce faci Pavele?... Eu sunt sunt!

Și cu brațele întinse, fratele se repezi să-l îmbrățișeze. Pavel rămase ca de marmoră. Se lăsă să fie îmbrățișat fără să sufle un cuvânt.

Pierde-vară râdea cu lacrimi:

— Astăzi!... chiar adineaore, am scăpat!... Sunt lihnit de foame!... Mi pare că stați la masă, chiar acum... Ce bine am nimerit!...

— Da stăm — suflă Zăuceanu — Stăm da... da vezi!... Știu că-ți sunt recunoscător... Pot să-ți dau bani!... Te rog mai încet!... Ai putea să te duci la un birț!... Gândește-te: la mine, nu se mai poate!... Un pușcăriaș... vezi!... Eu acu sunt funcționar superior!... Gândește-te: Ce o să zică lumea?!

PUȘTIU

*Frumosul-mi vis de-oainioară
De-apururi doarme în sicrii;
S'a dus, și a lăsat în urmă-î
În inimă-mi un larg pustiu.*

*Înzăit dragi din anii tineri
S'au spulberat ca pleava 'n vânt.
Doar amintirile rămăs-au
Din ce-am avut mai drag, mai sfânt.*

*Am perdut tot; doar numai lacrimi
Mi-au mai rămas să-mi răcoresc
Aștile cea mistălitare
Ce e 'n pustiu-mi sufletesc.*
Ana Al. Codreanu

Revansa lui Brezoi

de N. PORA.

Om de omenie și bun, pâinea lui Dumnezeu, era țorgu Brezoi, paraclicerul bisericii „Toți sfinții” dela marginea târgului. Și cum văduvise de timpuriu, rămase slugă credincioasă altarului, de nu se putea cărmi nici o iotă măcar pe socoteala lui.

N'ar fi ieșit din calea cea dreaptă pentru nu știu ce pe lume și, plin de smerenie și creștință, își dedită numai de singura-i odraslă — o fată pe care și-o crescui în frica lui Dumnezeu și cu duhul blândelii.

Așa că i se duse pomina de tată bun, cum merse veste și de frumusețea și neasemuita nevinovăție a fetii lui care săltase, mare și frumoasă ca un bujor.

Și cum era pe vremea aceea că nu prea aveau chip flăcăii să vadă fetele decât pe la șezători, și cum îi sunase sorocul măritisului și fetii lui Brezoi o îndemna:

— Fată, hăi! Mai clinteste-te, o leacă după acasă, pe la Luxița Porumbacului, la șezătoare!...

Fata, să nu iasă din voia lui:

— Mă duc taică.

— Numai să bagi la cap: să nu cumva să stai prea mult la vorbă cu vr'un flăcău, să nu te prindă, cumva, la străntoptoare.

Fata, numai urechi.

— Bine taică!

Și fără zăbavă își duse Brezoi fata până 'n pragul oasii cu șezătoarea, lăsând-o în grija gospodinei, care se bucură foarte, văzând că-î cinsteste claca așa măndrețe de fată.

Flăcăii, cum o văzură, buzna în jurul ei. Care lăudându-i ochii și sprâncenele negre ca neaptea, care costilele porumbii, care ducându-se cu ochii și cu cugetul mai departe,

spre fragii sânelui și spre subțiri-meia mijlocului buș de frânt cu brațul — care cum îl îndemna sufletul și cum îl ajuta mintea.

Iar Anișoara Brezoiului nu-și clintea ochii din cusătură, umblându-și mâinile, sfârlează, și abia zâmbind și ea la câte o ghiduşie ce umfla de răs piepturile flăcăilor și le făcea să se prăpădească și mai multe nu, fetele chihotind ca mierlele.

Toți născoceau câte o năzdrăvănie, care de care mai boacăna, numai Iancu Tălgeraru nu bleoțea nici o vorbă, chitid dintr-un colț și neslăbind din ochi odorul de fată a paraclicerului dela „Toți sfinții”.

Și cum se întâmbia că flăcăii și fetele, pleacă părreii-părrechi la spartul șezătoareii, Tălgeraru își făcu drum spre casa Brezoiului.

Dar glaba îl îndrugă el fetii, pe drum, câte în lună și 'n soare, că ea, nici pis nu zicea, — sfioasă și tăcută de nepricepută ce era la jocul acela.

Iar flăcăul de-acea s'abruindea mai tare și nu știa ce să mai facă, s'o înduplece să-î spuie o vorbă bună, încar că-î părea fata mai rece și tăcută ca o stană de piatră.

Fata știa ce o povătuise taică-su și nici pomeneală să iasă din cuvântul lui și din drumul casii.

Asa o aduse el până 'n poartă, o dată, de două ori, de cino știe câte ori, până ce într'un rând fata, după multă cedeală se prefăcu că uită drumul, abătându-se prin vișoara din dosul bisericii.

Tălgeraru atâta năseptă, o înfășcă sdravân în brațe și de voie de nevoie, fata își simți gura usă de sărutul flăcăului, de care abia scăpă cu fuga.

Dar supusă și nevinovată, cum era, și mărturisii taică-su ce pățise.

Brezoi încerenii cu mâna la gură ascultând, apoi:

— Decămdata nu-î nimic! Numai să te ferești ca de foc să stai prea mult la vorbă cu el, c'o pătești și mai rău!

— Cum taică!

— Uite așa!...

Și ducându-se în ogradă, se întoarse cu un mănunchi de ciulinii cu care o sorcovăi pe fată la spate de țipa c'o înțeapă vai de ea — adăogând la sfârșit.

— Așa o pați, de zici că nu ție bine!

Fata băgă la cap și se ferca să nu i se întâmple așa ceva. Însă pri-cepută, d'aci încolo, lucru mare, nu-î mai păsa să stea la vorbă cu Tălgeraru, mai ales de când băgase de seamă că nici pomeneală de spinii prin casa lui.

Și se bizuia să se ducă până în căsuța lui, stând la taifas de-a mai mare dragu.

Dar Tălgeraru s'aprindea din zi în zi, și odată, când îi veni bine și când da fata să plece, se poticniră amândoi într'un sărut la picioarele mesii pe care netezea el talgere.

Îi tăcâta inima fetii ca o pasăre prinsă 'n palmă, de frică să n'o înțepe cu spinii, cum îi arătase taică-su.

Iar Tălgeraru, istet, nici gând d'asa ceva. Și când o ajută să se ridice, prinse la întâmplare un talger de aramă, netezit, aur, cu câteva clipe mai înainte, spunând:

— Iacă ce mai talger netezit!...

Fetii îi plăcu talgerul atât de mult că nu crăni o vorbă lui Brezoi și, de aci încolo, făcea ce făcea și tot mai des nemerea în casa Tălgeraru-lui, ajutându-l aceștia, cu o nespunsă nevinovăție, la... netezitul talgerelor, ba îndemnându-l, uneori, să netezească și câte două și trei pe zi!...

Dar urciorul nu merge de multe ori la apă, și în cele din urmă Brezoi băgă de seamă că i-au cam perit bujorii din obrăjii fetii, și păsându-i cărările nemeri și el la Tălgeraru, care, neavând încotro, bătrânul Brezoi chiuu vesel după un bătrân obicei:

— Hii! cu nunta!

VADUVA EROULUI

de ANA AL. CODREANU

— Nu și nu! înțelege odată și tu mai stăruie. Stărește!

— Mamă! mamă! gândește bine...

Radu, cu ochii înlăcrămați, se roagă de mamă-sa; dar bătrâna se face că nu-l aude, — se uită pe fereastră, cum se cern, fulgii albi de ninsoare, cum se astern, ca o pulbere, pe case, pe copaci, pe pământ. E cea dintâi ninsoare din anul acesta. Fulguirea asta timpurie o face să se gândească la ninsoră, care s'a cernut pe capul ei, cu mult înainte de vreme.

Radu așteaptă, cu capul între mâini o clipă mai prielnică, să-și repete rugămintea. Când socotește că i-a trecut furia mamei seî; încearcă iarăși:

— Mamă dragă, haide, fii bună, fii dulce, cum ai fost până acum! Gândește-te, bine, toată fericirea mea, tot viitorul meu depind de învoirea ta. Mie atât de dragă!... E atât de bună!

— „Și mie mi-e dragă, răspunse bătrâna, fără să-și ia ochii de la ninsoare; „și aș vrea din tot sufletul să-mi fie noră, dar nu cu condiția pe care o pune tată său.

— Dar bine, mamă, oare cariera de militar nu e cea mai frumoasă, cea mai nobilă; nu-ți înțeleg de loc încăpățănarea...

— Tac! tac! strigă bătrâna, scoasă din fire. „Carieră nobilă, frumoasă?! Multămese de așa frumoșete... Măcelărie! Zi-ți mai bine măcelărie!... Carierea asta mi-a luat ce-am avut mai drag în lume, pe tată-tău, și acum să te dai și pe tine? Nu! cât voi trăi eu, nu! Dacă fata lui Păunescu te iubește, să te ia cu slujba pe care ai s'o ai! Hotărât!

— Bine, mamă, zise tânărul, îți datorez viața, ești stăpână pe ea... Nu mai insist. Am luptat destul să te înduplec. Nu mai pot! Intre tine și Nora sunt dator să te prefer. Chiar azi mă duc să-ți spun că o dezleg de cuvântul dat, că e liberă, să-și aleagă un mire dintre ofițerii care o cer. Tată-său nu va ceda cum nu vrei nici tu să cedezi!

Radu eși, năbușindu-și un suspin. Se sfârșise! Rugăminti, lacrimi, amenințări de sinucidere, nimic nu făcuseră pe Doamna Milicescu să renunțe la ciudata-i hotărâre de a nu lăsa să se facă ofițer. Și încăpățănarea asta bolnavă îi răpea putința de a fi soțul Norei Păunescu, căci tatăl ei, căpitan pensionar, veteran, nu voia să-și dea fata decât după un militar.

În urma lui Radu, mamă-sa, care eși stăpânise lacrimile, să nu se arate slabă în fața lui, cum îi văzu trecând pe la fereastră, căzu pe un fotoliu, plângând în hohote.

O durca, o durca cumplit că-i zdrobea inima copilului, pe care îi adora cu patimă sălbatică; îi vedea disperat dar ce putea face? Jurase celuilalt, celui dispărut și-și ținea cu sfințenie cuvântul.

Se îngrozea când își depăna firul amintirilor. Se vedea tânără, mireasă în biserică, alături de Radu Milicescu, frumos ca un Voevod, în hainele de mare ținută; tresă a doua o pune pentru prima oară ca mire. Ce fericiți au trăit două luni! Toată dragostea lor atât ținuse, două luni. Într-o bună zi a sunat alarma de război. Locotenentul s'a dus unde-l chema datoria, și tânăra soție a rămas cu inima plină de durere și de teama că-l va pierde.

Cât a ținut războiul, a fost un chin, o moarte de fiecare clipă.

Veștile soseau anevoe. Într-o seară (clipa aceea i-a rămas vie în minte) i-a sosit știrea că Radu al ei e rănit la Turnu-Măgurele în spital. Cu vai nevoe a izbutit să-l vadă.

Doamne! ce schimbare era! Cu capul tot bandajat, stăb, perdut. Ochii, ochii lui cei frumoși, erau fără viață. Când a cumoscut-o, a umbrit cu durere, a dat să se scoale

s'o sărute, dar n'a putut să miște mângâiat cu alintări dulci, i-a spus vestea cea mare, vestea care trebuia să-l întoarcă la viață, mai mult ca îngrijirile doctorilor.

— „Radule dragă, fă-te bine mai curând să vii acasă... știi... o să fim trei...

Bolnavul tresări; strănse mâna soției sale cu toată puterea ce-i mai rămăsese în trup, două șiroaie de lacrimi, alunecând din ochi, se perdură în banda; apoi murmură:

— „Lizico... eu mă duc... Dacă o fi băiat, să nu-l faci ofițer... de mai vine un război, te lasă singură... Să nu-l faci... ofițer...”

Astea au fost cele din urmă cuvinte ale soțului iubit... Pe urmă a venit agonia, pe urmă sfârșitul... Și ea a rămas sinură, singurică pe lume; era văduvă; simțea în ea viața cea nouă, ce era aproape să intre în lume. Biet copil! din sânul mamei orfan, hărăzit durerei!

Copilul a fost băiat. A primit numele celui dus. Mama, când i s'a spus că e băiat, a zis tare:

— N'am să-l fac ofițer!

Dar copilul avea în vine sânger de viteaz. De mic, pornirea lui era spre estăcie. Când era cu alți copii, toată joaca lui era „d'a soldații”. Când era singur, înșira bețișoare, hărțuie pe scânduri și la comanda: „un, doi! un, doi!”

Pe mamă-sa o lua groaza când vedea pornirea spre militarie a copilului. Odată Radu a primit în dar o cutie cu soldați de plumb. Ce fericit era! Toată ziua îi muștruluia. Noaptea, prin somn, tot de soldații lui vorbea:

— „Când m'oi face ofițer, zise

el într-o zi, am să-mi iați un cal, cum are ermanul căpitan de peste drum!”

— N'ai să te faci ofițer nici odată, a strigat mamă sa, înfricoșată.

— Ea da! răspunse Radu cu încăpățănare.

— Tac! din gură!

Asta a fost cea dintâi luptă pentru carieră. Furioasă a luat cutia cu soldați și-a aruncat-o cu totul în foc. În câteva minute din toată oastea aceea mândră nu s'a ales de cât un boț fumuriu de plumb.

Câte discuții în urmă! Câte străduințe să-și abată copilului gândul de la oaste! Alți părinți aleargă după stăruințe, ca să-și poată băga copiii în școlile militare; dânsa, când a vrut Radu să concureze la școala de artilerie, s'a rugat de președintele comisiei să-l trântască, doar l'o dezgusta.

Nici armată n'a făcut Radu, ca fiu de văduvă. Era deci la adăpost de orice primejdie în caz de război.

Așa au trecut anii, douăzeci și doi; băiatul e azi om în fire; are slujbă; e sprijinul mamă-sei, acum bătrână. A fost o mamă devotată, ideală; dar cu o voință tare, neînduplecată atunci, când a fost vorba ca Radu să îmbrățișeze cariera armelor. Și el s'a resemnat până 'n ziua când i-a fost dragă fata căpitanului, care nu vroia de cât ginere ofițer. Atunci a avut iar loc cea din urmă discuție, o discuție aprinsă, din care tot mama ieșise biruitoare.

— „Aș putea să mă lipsesc de consintământul ei, gândea tânărul, dar cum? E mama mea, mă are numai pe mine; Are groază de război. Războiul a lăsat-o pe ea văduvă, pe mine orfan. Se teme să nu mă peardă. Am învățat bine, am terminat liceul înaintea multora mai bătrâni ca mine. Am intrat acum slujbaş în ministerul de finanțe și aș

putea bine să intru în școala militară. În doi ani sunt ofițer. Nora mă așteaptă, mă iubește. Dar mama! Dacă i-aș călea voința, ar fi despărțirea... Cine s'o ajute? Cine s'o îngrijească? Ah! scump îi plătesc viața pe care nu i-am cerut-o!

Ca un nebun s'a dus Radu la Păunescu să-i comunice că n'a putut convinge pe mamă-sa să-și dea voce să intre în școala militară. Va rămâne toată viața „slujbaş” — iar Nora va fi a altuia. Și el, Radu, jură să nu mai aibă altă soție.

II

Au trecut iarăși anii, un șir lung de anii; unsprezece!

Radu Milicescu nu s'a mai însurat. O vede adese pe Nora la brațul soțului ei, căpitan; îi vede copilașii, frumoși ca niște îngeruși.

— „Ar fi fost ai mei!...” suspină dânsul — dar... mama...”

Gândul i se întoarce la bătrâna care-l așteaptă acasă. O iubește; i-a zădărnicit idealul cel mai drag, l'a condamnat la singurătate, dar, la urma urmei, e mama lui; a lovit-o destul soarta, ca s'o mai lovească și el.

Intre dânsii acum domnește înțelegeră desăvârșită. Copilul de odinioară are azi pe lângă tămple ghiocel timpurii. E bun, serios, — dar melancolia îi stă scrisă în ochi.

III

Eliza Milicescu se întorcea dela o prietenă, bătrână ca și dânsa. Trebuie să treacă prin calea Victoriei; ajunsă aci, i se întâmpină o privește neobișnuită. Strada e întesată de lume care cântă, strigă cât poate „Trăiască războiul!”

În sfârșit! Vestea cea de mult așteptată războiului e în văzduh! S'a iscălit decretul de mobilizare. Poporul e în delir. „Război, mergem la război!”

Pe văduvă o buimăcește deccandată știrea asta... Dar își vine repede în fire. Radu ei e scutit. A doua zi, prietena o îmbrățeie să meargă la gară.

Peronul e fixit. Trenurile trec încărcate cu rezerviști, care cântă, împodobit cu flori.

E un entuziasm de nedescris. Bătrâna tremură. O podidește plânsul. Toată lumea aceea tânără se duce la moarte cântând. Au rămas atâtea mii de mame, de neveste. Și ea! ea să fie atât de coistă? Radu al ei, voinic, să stea în fundul fotoliului dela birou, ca s'o corcolească pe ea? Pe ea? E văduvă de eroi, vrea să fie și mamă de eroi. De sigur, soțul ei îi iartă, de sus din cer, că-și calcă jurământul. Intre glasul lui și al țării, bătrâna nu alege. Îi e rușine să-și țină băiatul acasă, când alte mame își petrec feciorii la gară, cu vorbe de îmbărbătare. Toată firea ei de româncă, de soție de militar, de fiică de militar, e răscolită la sunetul trâmbiței.

Și, când Radu vine la prânz, în prag îi întâmpină mama sa, îi pune brațele în jurul gâtului și-i șoptește :

— „Maică... du-te și tu... la război... du-te voluntar. Vrea țara... vrea eu!”

Și 'n pervazul ușei, statura ei mândră, cu părul nins de vreme, e prinsă ca într'un cadru, icoana unei domnițe de demult...

EPIGRAME

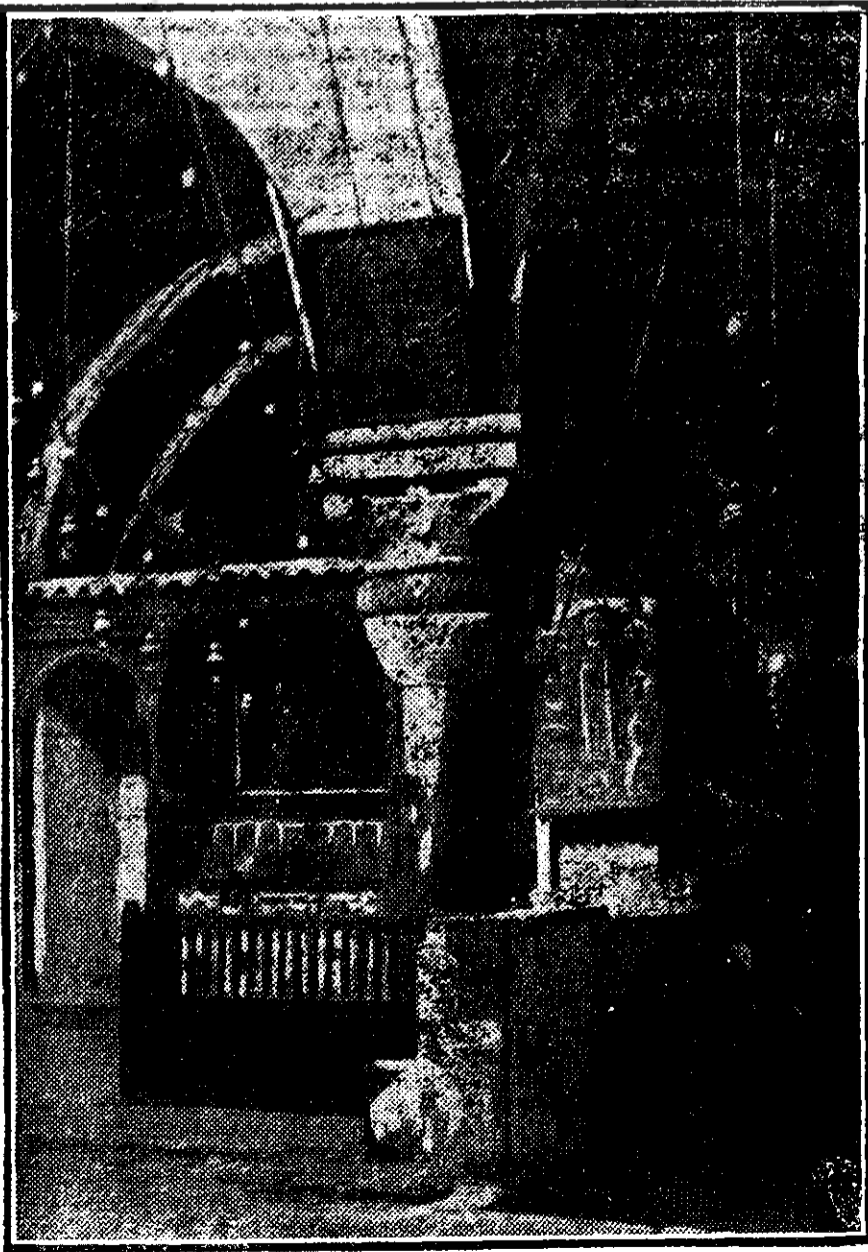
Unor medicilor veterinari
Noi știm că purtați titlul de doctori
de animale
Ce n'o să vi-l conteste nici unul
dintre noi,
Căci fiecare-și mândru de titlurile
sale,
Dar ce de animale de doctori printre
noi!

Unul art

Din cercul lor te alungară,
Te-ai înălțat de când te-ai dus,
Zăpala 'n drum este murdară
Dar cât de albă-i când e sus!

Const. Răuleț.

VEDERI DELA IERUSALIM

Interiorul bisericii Sfântului Mormânt

Artă și artiști

EXPOZIȚIA TINERIMEI „ARTISTICE“

II.

A da o cât de sumară impresie asupra lucrărilor fiecărui expozent din a paisprezecea expoziție a „Tinerimei artistice“ este aproape cu neputință.

Nu poți decât să te mărginești a selecționa ceea ce se cuvine să fie scos în lumină, mai ales când e vorba de câte o personalitate de artist mare, ale cărui manifestări uimesc, deopotrivă, pe profani ca și pe cunoscători.

Urmând, deci seria artiștilor fundatori ai „Tinerimei“ trebuie să-l dăm un loc de frunte sculptorului

un artist sculptor, într-o asemenea împrejurare, cumpărându-i-se toate lucrările expuse.

A stăruii mai mult asupra lui Brâncuș care se bucură la Paris de o frumoasă reputație, priure artiști, ni se pare cu atât mai zadarnic, cu cât lucrările lui de o valoare necontestabilă se impun și așa luaref aminte obștești.

Mai personal ca nici odată se manifestă anul acesta d. Grant ale cărui acuarele, de o fineță de colorit neobișnuită, îi sunt disputate de toți amatori noștri de artă.

Iar pictorul Basarab neglijând ceva geniul miniaturii, în care a

putința să credem că va da multe lucrări bune în acest gen.

D. Kimon Loghi, rămâne la simpaticele fantezii de culoare, brodate pe isvoade din basmele noastre și, deci, se bucura de același succes ca și în trecut.

Iar marele Luchian, după minunata expoziție nu expune decât câteva bucăți — aceleași calde răsfrângerii luminoase ale acestui temperament osândit să vadă natura numai sub înfățișarea florilor.

D. N. Mantu, a expus lucrări mai solide în expozițiile precedente, ceea ce îi dovedesc unele din lucrările expuse acum.

„Interiorurile“ d-lui Mărculescu îi sunt prea caracteristice ca să mai avem ceva de spus asupra lor, întrucât cu asemenea lucrări se manifestă de câțiva ani.

O altă personalitate mare în ex-

d-lui Stămbu — „Mens sana în corpore sano“.

În schimb, ca o forță a desenului se manifestează d. Gabriel Popescu, într-o acuaforte, după Rubens, în care vigoarea desenului simți că în-suflește totul.

Bune impresii ne lasă lucrările d-nei Cufescu-Stork, atât prin sinceritatea coloritului, cât și printr-o vigoare de desen neobișnuită cum ne lasă și picturile bine realizate ale d-lui Teșanu.

Interesante și atrăgătoare, în coltul lor, sunt lucrările impresionistilor Theodorescu-Ston, Șirato și Dărdăscu, o treime de la care ne putem aștepta, în curând la adevărate minuni.

Bunele impresii lăsate, în genere, de această a paisprezecea expoziție a „Tinerimei artistice“ nu le pot încheia fără să amintesc apari-

D. Teșanu

D. Basarab

D. Șirato

D. Paciurea

Brâncuș, ale cărui lucrări de îndrăzneala de concepție și de o originalitate de factură ce-l scoate în lumină din capul locului te silește să admiri una din cele mai puternice personalități de artist, din câte au apărut la noi.

Artistul acesta și-a căpătat, de altfel, renumele mare de care n'au parte decât puțin.

Așa în anul trecut a fost invitat să expune într-o mare expoziție internațională de artă din America, alături de un Rodin, Klinger ș. a., bucurându-se de unul din cele mai mari succese ce le-a putut avea vre-

dat atâtea frumuseți, ne dă de data aceasta câteva peisaje reușite, pline de un cald simț al naturii.

Cine a eșit și iese din comun neconținut este d. Hârlescu, incontestabil una din forțele picturii noastre.

Originalitatea acestei palete viroase în austeritatea gamelor închise s'a manifestat puternic și în anii trecuți.

De data aceasta, pe lângă două compoziții ce întăresc reputația aleasă a acestui artist, mai avem și două portrete în care artistul fără să facă prea mari concesii ne dă

posiția „Tinerimei“ este sculptorul D. Paciurea, a cărui singură lucrare, o statueta îți dă dintr'odată impresia covârșitoare a unui adânc înțelegător al naturii, precum și a unui temperament ce dă viață, armonizând totul, cu o mână de creator.

„Nudurile“ fin colorate de paleta temperată și plină de poezie a d-lui Pallady alcătuiesc un colț interesant, în orice caz mai scântecător de originalitate în expoziție.

Iar tonalitățile albastre din lucrările d-lui Șt. Popescu, contrastează minunat cu rozurile din chiseaua

ția plină de fâgădueli a unui temperament de adevărate sculptor d. Severin, care s'a prezentat și acum un an, tot cu aceleași frumoase aptitudini de a face artă.

Nu putem decât să ne bucurăm de frumoasa înflorire a artei, ajutată de „Tinerimea artistică“ acest ce-nachu ce ar trebui să ajungă un adevărat cerc de atracție a tuturor talentelor manifestate în artă.

Ion Gruia

MUTUL

de N. N. BELDICEANU

Era foarte vesel vierul, moș-Vasile, că pusese mâna pe căne:

„Să stai așa, fără nici o javră, în pustietatea asta, ți-i oarecum, spunea el vecinului; dormi odată mai greu, — ca omul ostenit, se înțelege, — și, dacă n'ai o javră de căne să te vestească, te pomenești că te calcă hoții într-o noapte, și-ți ia, nene, purcelul și ce brumă îi roai cade la îndemână; și tu nici habar n'ai... Așa, dacă ai un coteț; îl auzi lătrând, și, din lătrat, înțelegi îndată, dacă e ori nu cineva. Și, dacă nu ți se pare lucru curat, puși mâna pe pușcă, oș, binisor, ațără și... Care e-acolo mă, că-l curăți de pe fața pământului!“

Dăduse de căne în vie Cănele, când a dat cu ochii de el, a rupt-o de fugă; apoi s'a oprit și s'a uitat îndărăt. Moș Vasile a prins a striga: „Na cătel... Na cătel...“ plezaind din degete. Cănele sta în loc, da din coadă și se uita la el; dar nu îndrăznea să se apropie.

Era un biet căne slab, numai pielea întinsă pe oase, — o umbră de căne. Unul din câinii accia nenorociți, cari trăesc, mai mult, cu ce găsesse prin gunoaiele maidanelor și rățăsesse ca niște arătări, goniiți, cu înversunare de cefalți căni, sătuf.

Când văzu, că vierul aruncă cu nimie în el, se miră puțin; sta și-l privea cu ochii lui umiliți și pârși

IN CIMITIR

Ca pacea ce s'așterne pe ruine,
In cimitir e pace, pace... pace,
Acolo, ori ce gând, deapururi tace; —
Nici frământări în van și nici suspine...

De ne trudem în viață, ori-ce am face,
Suntem copiii ne'nduratei tine
Când solul morții nechemate, vine,
Și sufletul de tină n'îl desface...

Iar de privim la crucile umile,
Sub care dorm uitați de ani de zile,
Cei duși — par-că auzim cum ne imbie.

Chemarea lor, în asfințit de soare —
Când vântu mai alintă câte-o floare,
Și intrerupe liniștea târzie!

S. Hortopanu.

de suferință, de căne flămând, bătut și alungat de toată lumea.

Vierul o luă spre casă. El stătu, o clipă, în loc; apoi porni în urma lui. Când moșneagul se apropia și-l striga: „Na cătel... Na cătel...“, — se opri și dănsul; când pornea moș-Vasile, — pornea și el. Și tot așa, până au ajuns în bădătură. Atunci bătrânul dădu fuga în casă, luă, de pe fund, o bucată de mămăligă, și-i aruncă numai o fărâma. Cănele o înghiți tremurând din tot trupul și bătând din coadă; apoi înălță capul și se uită în bătrân, așteptând

să-l mai arunce.

Moș-Vasile: „Cuciu-cuciu-cuciu... Na cătel, na cătel...“

Și-i azvârlii altă bucată de mămăligă mai aproape. Cănele se apropie cu frică, oprindu-se, din când în când, și uitându-se la moșneag, ș'o înghiți și pe a doua.

Și tot astfel înecut cu înecutul, îl vâri în crămă; și izbă, repede, ușa. Cănele, speriat, dădu să fugă; dar n'avu pe unde. Bătrânul luă, dintr-un cui, lanțul și curcaua cănelui care-i turbase, și: „Cuciu-cuciu... Cuciu-cuciu... Săracu cătel... Săracu

cătel...“ se apropie de el și începu a-l mângâia. Atunci cănele se lăsă la pământ, și începu să-i lingă mâinile tremurând și uitându-se în ochi; iar moșneagul îi încetăramă blăncer cureaua; și, de-acolo, îl legă în fața pridvorului, murmurând, foarte vesel: „Ha-ha-ha, te-am captusit, pușgașule...“

După vro săptămână, însă, băgă de seamă că nu latră:

„Măi, al ciorilor; de ce n'o fi lătrând oare?“ se gândi moș-Vasile.

Trecu și a doua săptămână, — cănele, pace, nu lătra. Când oșea bătrânul din bojdeucă, prindea a sări în două picioare, arătându-și limba roșie între dinții lucitori, bătând cu labele, de dinainte, aerul, uitându-se cu ochi vioi acu în care luceau două luminiți de argint.

Într-o zi, moșneagul spuse vierului de alături:

„Știi, nene Ioane, că nu latră de loc cănele?“

— Cum se poate?

— Zău, nu.

— O fi bolnav.

— Da' n'are nici pe dracu; mânăncă cât șapte... O mămăligă cât roata carului dacă i-ași da. — toată ar mărea-o... —

— Ei, atunci, că i-s popa... Dacă nu l-oî face, la noapte, să latre, să nu-mi mai dai ziua bună, toată viața dumitale... —

— Te cinstesc, nene Ioane; zău te cinstesc... Să mă bată Dumnezeu, dacă nu-ți dau, din toată sărăcia, o oca de rachiu... Da' cum ai să faci, mă rog?

MACEDONIA

— Treaba mea, cum am să fac.”

După ce se înșoptă bine, moș Vasile își aprinse luleaua și se așeză în pridvor. Cine știe unde, departe, în liniștea ce s'asternuse, s'auzeau niște lătrături întârziate. La via de peste drum picura, din când, o talangă. Și, dinspre baltă, venea o boare de vânt, cu miros de pește și de papură putredă.

Moșneagul potaia din lulea, în înfundic; și, când trăgea mai tare, i se vedeau, o clipă, în rumeneala cărbunelui, mustața lăsată a ouă și nasul:

„Măi, al ciorilor, da' ce dracu' o să faci zmintit'u ala de Ion? — se gădea moș-Vasile.

Și, deodată, auzi ceva zgrepțâ-nând, în dosul cramei. Și îndată după asta, căzu o piatră, drept lângă botul câinelui, care dormea. Cănele sări speriat, dar nu lătră. Și, dintr'odată, eși, ca din pământ, o momâie, cu un cap, cât o banită și un coșec întors pe dos, și priuse a se frământa și a bate-lu'o căldare. Cănele se văli lângă perete, cu coada între picioare, cu spăierea zbârlită, încovoiat și-și arătă dinții. — Însă nu lătră.

Moșneagul, la început, rîse cu încredință; se îndoaie de sale și se pleștea cu mâinile peste genunchii. Apoi zise, stergându-și lacrimile, cu amândouă palmile:

„Măi, al ciorilor ce ești, nene Ioane; că măi lăgăd în boale; așa m'ama speriat...”

Nenea Ion, dacă văzu că nu lătră cănele, începu al lovi cu un băț de corn, peste cap, peste spăiere. Săpropi. Și izbea; apoi se trăgea repede înapoi; și cănele se repezea la el, clănțănind din dinți. Pe urmă, se văra iar în perete, cu spăierea încovoiată, cu ochii și dinții lucind, în lumina lanței. Iar moș-Vasile nu mai putea de răs.

După ce se liniști, însă, se mînie, și luându-și cărja, din pălmar, începu a trage și el:

„Așa javră, să mă lată Dumnezei, dacă am mai văzut... Eii, dacă ar fi al meu! Păș omori!” zise vicinul cellalt, aruncând bățul ciue știe unde.

Bătrânul tăcea și trăgea, ca eșit din mîini, cu 'n val fierbinte de mînie. În piept. Și cănele tremura, se repezea clănțănind; apoi se ghenița în perete.

Moșneagul, după ce se sătură de bățul, sculpa într-o parte, trase o înjurătură, își dădu palaria pe ceață, și sueră prelung cu mâinile în solduri. Pe urmă zise:

„Căne să fiu, dacă nu-l omor în bătăc...”

Cellalt mormăi:

„Im, a dracului comedie... Nu se poate să nu latre javra naibel... Asta nu se poate... Nu s'o fi deprins încă la dumneata, moș-Vasile...”

— Poate... făcu moșneagul.

Și mai așteptă încă v'ro două săptămâni.

Când se trezea, uncoară, noaptea, asculta să vadă, nu cumva o să-l audă hămăind. Auzea, ca prin vis, lătrând, undeva departe; îl auzea pe cănele vecinului de alături; — pe al lui, însă, nu; la dansul se resuna numai țărâitul nesfârșit al grecilor.

Și moșneagul injura printre dinți și sculpa plin de năduf. Măi fuma o lulea de tutun, măi tușia, se mai uita pe fereastră, să vadă de nu-i cinea la pureel, se mai ciosmolea în pat; apoi adormia și prindea a horâi.

Intr'o zi, îi dădu pria gând să facă o momâie; și, din când în când noaptea, târziu, îl speria, doar o lătra; dar cănele tăcea molcom, și bătrânul, cătrânit, îl bătea până când ostenea.

În altă zi plânui să-l chinuiască cu foamea; și, câteva zile, îi dădu numai apă. Când eșia moș-Vasile, cănele se ridica, i se uita în ochi, își tremura nările, îi urmărea cu încordare toate mișcărilor.

Iar moșneagul morâia, c'o lucră

*Ce-î vuetul acesta? Ce zângănit de săbii,
Ce pocnete de pușcă, ce bubuit de tun!
S'aleargă'n zare norii, pe mări mîi de corăbii,
Oștiri ca frunza'n codru, prin munți, prin văi s'adun!*

*S'amestecă haotic ecourile lumii:
Din inimă spun durerea, al firii vajnic plâns;
Și zac pe șesuri spice, și morți pe'ntinsul humă,
Căci rece-î tot pământul și tot ce-î viu s'a stins.*

*Se lasă trist Vardarul prin trestii amortite —
Se'nvolbură acuma și geme negru-î val!...
Un călăreț sălbatic se'ntreabă pe șoptite:
„Aii, ce-î pustiuł ăsta?” Și zboară albu-î cal.*

*Copitele răsună, și zarea o deșteaptă
Și munții, și Pădurea, și vântul, norii grei.
Dar călărețul zboară, se-oprește-apoi, așteaptă:
Trecutul îi răsare: Zeițe, flori și zei.*

*„Văzduhul îl străbate Apollo'n caru-î de-aur,
Cu fulgerul în mână Kronide-și face loc
Prin mijlocul mulțimii, — Vulcan, vestitul faur,
Înveselește-Olimpul, — și ce mai cânt, și joc!*

*„Pe Venus iat-o? Zeii încremenți admiră,
O însoțesc Trei Grații, — se sfarmă'n fața ei
Mândria unui Ares; poezii îi înșiră
Tot ce-î frumos pe lume și-ulungă anii grei.*

*„Din cornu-î de-aur zvârle în lung și'n larg pe șesuri
Îmbelșugarea ăraruri, și merge-al Maicăii fiu,
Pribeag prin tot Pământul, cel plin de griji și-eresuri
Ca să vestească pe-oamenii că Zeus e'n veci viu*

*„Dar cine e gigantul pe Bucifhal călare?
Din zidurile Pelbii și'ndreaptă al său pas;
Și munții cei sălbatici, zăpada din ponoure,
Poporu-î mândru'n arme nu pot să-l ție-acas',*

*„Că-î tierbe'n vine dorul de a cucerii pământul,
Și lumea-î pare mică să'ncapă'n vastu-î șes
Voința-î uriașă, și-î pare lui că vântul
Târziu prin lumi i-ar duce avântu-î ne'nțeleș.*

*„Și trece cu furtuna, și calcă tot gigantul
Ce'n cale-î se opune, domnește'n Babilon
Ce-l ce'n săraca Pella domnea, și blând acanthu
Împodobeste fruntea, — și nu-î prin oameni zvon*

*„De el să nu vorbească! Și Grecia măreață
Zmerită-î se închină; ierarhii de la Nil
Î spun că-î fiu lui Zeus, iar dansul se răsfată
În dulci plăceri... și moare al soartei drag copil*

*„Popoarele'n uimire mii temple îi ridică
Căci zeu a fost acela ce'n scurtul vieții curs
A strălucit ca fulger ce stîncile despica:
Și veacuri de mărire în căți-va ani s'au scurs.*

*„Dar unde-î Pella mândră? Oștirea neinvinsă?
Cu frunzile din codru de vreme a pierit
Cea mai frumoasă țară — și vechea slavă-î stinsă —
Vardarul doar trecutul măi plînge neclintit.”*

*Se'ntunecă văzduhul, Copitele răsună,
Și piere călărețul, iar stelele răsar
Măi triste și veghiază — și obosita lună
Se-arată dinspre codri... și toate fire-amar*

*Pe-un scump mormânt se pare că plînge: așa mă
rire?*

*Să piară fără urmă? Și'n tînsul cel pustiu
Doar măi arată jaleu trecutului — și'n fire
Tot cad din stele lacrimi ce spun: „nimic nu-î viu?”*

I. FOTI

de oșei în ochii, c'o lumină de plăcere crudă, pe fața zbârlită și neagră:

„Nu-ți dau, javră, să mănânci, pînă când nu-î lătră... Degeaba te ajut la mine luată-ar bongherii...”

Și cănele, într'un târziu lăsa capul în jos, se culca cu botul pe labă și închidea ochii.

Apoi, într'o zi, când soroti că la răzbit foamea, moș-Vasile se așeză

să mănânce în pridvor. Îi arăta, din când în când, o bucată de mămăligă caldă, și cănele se zbătea în lanț, chinuit de foame, ridică botul și adulseca mănăncarea care aburea în strachina de sub nasul roșu al bătrânului, îi urmărea cu un tremur mâna păroasă, mare și neagră, ca vinele umflate, — de la strachină la gură și de la gură la strachină.

Și, numai după ce-l chinui astfel, multă vreme, se îndura să-l arunce o bucată de mămăligă, pe care cănele o înghii dintr'o înbușătură.

Se împlinise acum o lungă jumătate de rând îl avea.

Moșneagul vroia să-l împuste; dar vecinul îi zise:

„Nu-l împușca, moș-Vasile... Să facem noi altceva... Da' știi, ceva frumos de tot... Să mori de răs...”

— Ce să facem? întrebă mormănos bătrânul.

— Uite ce... — dacă nu-î plăcea, mă rog, păcatul meu o fi... — să-î legăm de coadă o cratiță: un ibric; știi, ceva care să hodoragească al ciorilor; ș-apoi să vezi frumuseții: când i-ou da drumul ca din pușcă o să pornească, moș-Vasile... — să mă bată Dumnezei, dacă nu-î plăcea...”

Moșneagul râdea, arătînd-și un dinte negru:

„Măi, bată-te să te bată... Da' știi, ră-î bun planul tău? Ia stai să cant, miorcă, o rugină, de blîie, ceva...”

Și moș-Vasile intră în bojdeușă, și se auzi hodoragezînd printre clovete. Nu trecu mult, și se văli răzînd, ca țavă veche, de tîmbea, și cu un capăt de frînghie.

„Ce zici, e lamă, nene Ioane?”

— Stîntă, moș-Vasile... Stai, că-î facem noi de petrecanie, javră afurisită...”

Săpropiară de căne. Cănele începu a se gudura; și priuse a liige mîinile moșneagului:

„Stai, că vezi tu pe dracu...” mormăi moș-Vasile.

Îl scoseră în drum. Îl legară zbrăvînd țava de coadă; și, când îl dădu drumul, moșneagul îl poezi din răsputeri peste sale, cu'n ciosmag. Și cănele ameliit de churere, îngrozit de hodorageala țavei, poroi săgeată într'un nor de pulbere.

Iar în urmă, în mijlocul ulitei, cei doi prieteni râdeau cu lacrimi, se frîngeau de sale lăunite și înapoi, se apucau cu amândouă mîinile de coaste, se băteau peste galvarii bulgărești. Și nenea Ion, din când în când, striga, cu lacrimile pe obrazi:

„Trîitul, moș-Vasile, să juți că-î trîitul... Să mă trăsuească Dumnezei, dacă'ma mai văzut așa fugă, de când nenea m'a făcut...”

Și de atunci de câte ori se întâlneau, își aduceau aminte de goana nebună a cănelui, și se porneau pe răs.

Dar lată că, într'o dimineață, după v'ro lună de zile, când eși moș-Vasile din casă, dădu cu ochii de căne:

„Ptiu, bată-te Dumnezei...” făcu moșneagul, crucindu-se. Cănele fu-tura din coadă, și se aponie, țărăs, până la picioarele bătrânului, încălzită cu niște inineț marți, albiți de pulbere. Atunci moșneagul injură, și-î trase un picior în deșert. — Și cănele fugi; dar când ajunse în mijlocul viei, se opri, întoarse capul, și începu a bate din coadă:

„Huooo, arătura dracului!” țipă moșneagul, zvârlind cu bulgări după el.

Cănele măi fugi că-î va pași, și iar se opri și întoarse capul.

Atunci, moș-Vasile intră în bojdeușă, eși cu pușca. Îi luă la ochi și trase. Cănele se rostogoli cu pîntecele în sus, dădu de câteva ori din picioare; apoi rămase neclintit cu labele zgărcite. Moșneagul își tări hocănci grei până unde zăcea cănele, și-l lovi cu piciorul să vadă dacă a murit; după asta, foarte liniștit, se îndreptă spre crama, să ia un hînic; să-l îngroape.

Extravaganțele modet

Sunt multe extravagantele modet și preocupă din vremuri depărtate, mai cu seamă mințile femeiești. Dar, de o vreme nouă, aceste extravagante se dezvoltă în două direcțiuni care sunt opuse: masculinizarea și decoltarea.

Masculinizarea, e o tendință pe care o manifestă femeile cuprinsse de ambițiunea d'ea, participa la viața publică cu drepturi egale cu bărbații.

Și această tendință și-a găsit cea mai completă manifestare, acum de curând la Londra, prin d-șoara al căreia potret îl dăm aci și care și-a arătat, pe străzile marelui Capitale engleze, în portul pe care-l vedeți.

Dar englezii, cu toate că sunt oameni foarte potoliți și foarte politicoși: și-au permis să o huiduiască pe înaintata d-șoară, care a fost silită să se refugieze într-o casă, unde să-și schimbe îmbrăcămintea.

Decoltarea e o tendință pe care o manifestă femeile care vor, mai pre sus de orice, să placă, să atragă.

Pentru aceea își desvelesc, spre desfătarea privirilor lacome ale bărbaților lacomi, formele ascunse. Se desvelesc, din ce în ce mai mult, de sus în jos, arătându-și umerii rotunzi, pieptul și spatula albe firese să și cu ajutorul picturii; se desvelesc, tot așa, de jos în sus, arătându-ne, prin rochiile despicate, pulpele rătunjoare și, prin ciorapii transparente, carnea picioarelor. Ba chiar, în ce privește aceste extremități, merg acum și mai departe, căci vor să ni le arate goale de tot. În adevar, moda cea mai nouă din lumea ultraelegantă este încălțămîntea „neo greacă”, adică coturnul redus la cea mai simplă expresie. O talpă fixată pe picior, fără nici o umbră de ciorap, cu legătură de curele albe prinse c-o cataramă de aur sau de argint, împodobită cu pietre prețioase, constituie încălțămîntea cea nouă a descolțatelor și a despuțatelor care nu vor voi să rămăie înapoi cu moda.

Dăm aci modelul pentru cuconițele care au picioare mici și frumoase de arătat, precum și dorința apăsătoare d'ea să fie mereu și cu orice preț, în curentul modet.

În Biblioteca de popularizarea științei a apărut *Cum să înveți sticlele*, broșură de 150 pagini cu 28 gravuri, de d. V. Anestin. E un manual practic pentru cei cari vor să se familiarizeze cu toate constelațiile ce se văd din țara noastră și cuprinde numărate tabele și staturi, între altele o tabelă pentru găsirea pe lună a planetelor principale până la 1930.

Prețul 1 leu 20 bani. Se găsește de vânzare la principalele librării și se trimite prin ramburs dela administrația Casei Școlilor (strada Fântânel).

STANȚE

Și iar, nici tu nimica nu vei putea să știi!
Căci azi a fost minutul n'inchipuit de rar —
Iar mâine e un secol din care n'ai să vii
Să mai privești în locul adânc și solitar!

Cu totul altfel parcă mi te-am închipuit!
— Ce soartă vrea și astăzi, nici tu să nu 'nțelegi?
De-ai fi privit în locul acesta neclintit,
Netulburat de-o undă, de-un șir de ani întregi.

De-ai fi privit cu ochii pe care ți-i ceream,
Cu gândul, după care atâta am umblat,
Prin pânza lui de ape tăind ca printr'un geam,
Adâncurile toate i le ai fi tulburat...

Dar n'ai făcut nimica, și n'ai știut nimic!
Deși puteai atâtea și fără să mai știi...
— Treci iarăși înainte; și fruntea mi-o ridic,
Și uit de lacu' acesta cu umbrele-i pustii.

In el, urma-vor totuși să crească totuși tristi
Și toate câte 'ntrânsul noi singuri n'am văzut! —
N'am fost măestri poate, sau prea am fost artiști—
Și, nepătruns și singur, el prea era tăcut!

... Dar nu mai e nimica, și nu va fi mai trist!
Nici nu vei ști ce-i lacul acesta solitar,
Nici nu există versul atâta de artist,
Să-ți spună el minutul n'inchipuit de rar...

M. Săulescu

Viața artistică și literară

D-ra Virginia Tomescu a deschis o expoziție de pictură în rotonda Ateneu. Sunt admirabile copii după Goja și Velasquez alături de creațiuni proprii care arată tendința artistică spre desăvârșit.

Salonul oficial se va deschide la începutul lunii viitoare și se va prezenta, se spune, în condițiuni superioare celor din anii trecuți.

La 15 curent apare „Viitorul Tărilor”, complet reorganizat, sub direcțiunea d-lor Leontin Iliescu și T. Grigoriu.

Colaboratorii acestui număr vor fi d-nii Al. Macedonski, Cincinat Pavelescu, I. Chiru-Nanov, Em. Grigoraș, Sofronie Ivanovici, Ion Al. Giorgiu, Kostia Rovinnac, etc., etc.

Noua lucrare literară a d-lui V. Mestugean, „Regina Noastră”, — și-a atras un admirabil succes, toți grăbindu-se să-și procure această scriere care consacră talentul literar al d-lui V. Mestugean.

Opera româno-italiană s'a deschis sub auspiciul admirabile de sărbători. S'a cântat Tosca și Rigoletto. Publicul s'a arătat dornic de operă care ne lipsea de mult și era dorită de toată lumea.

Celebrul tenor dramatic L'eo Stăzak va da două concerte la Ateneu. Se va asculta muzică aleasă pe care ne lipsea de mult și era dorită de toată lumea.

Expoziția „Tinerimii Artistice” va ține până la sfârșitul acestei luni.

Maestrul Filip Marin a turnat în gips monumental „Gândul și iubire” al marelui nostru Eminescu. În curând va începe lucrarea în marmură a monumentului care va fi o podoabă artistică a Capitalei.

„Tinerimea Simfonică”, înființată din inițiativa maestrului Alfons Castaldi, își va începe concertele în iarna viitoare.

Subscriptiile se vor închide la finele lunii viitoare.

Societatea Scriitorilor români va porni o acțiune sănătoasă în lumea provinciei spre a stabili un contact

mai apropiat între marele public și scriitorii.

Piesa „Akim” a colaboratorului nostru d. Victor Eftimiu a pus în evidență un real talent artistic în poezia d-lui Aurel Barboian.

„Casta de argint” este titlul unei scrieri în care colaboratorul nostru d. Leontin Iliescu își va reda impresiile din teritoriul anexat.

D. Themistocle Grigoriu a tipărit a doua ediție a scrierilor sale literare intitulate „Inimă de piatră”.

CARTE POSTALĂ

Aceleași femei
In suflet poart un cimitir cu cruci
De mormură, de piatră și de lemn...
Și ai venit și tu să pui un semn
Să am ce plângc când o să te duci!

In cimitirul meu nu-s flori, parfum...
Ci sunt morminte 'n care-am în-
[gropat]
Femei ce m'au iubit și m'au uitat
Ca versul ce se uită într'un album.

Tu, de-ai venit, se vede c'a fost scris
Pe-un nou mormânt să pui și tu un
[semn,
S'închid în el, ca într'un sicriu de
[lemn,
Icoana celui mai din urmă vis!

D. Iov

Sacul cu glume

Un englez lung-lung, cum sunt englezii când sunt lugi, și cu extremități mari la extrem, stă întins pe canapelele unui compartiment de drum de fer. Intră controlorul și cere biletul. Englezul îl dă. Când să plece însă, funcționarul riguros se oprește la ușă și zice:

— Mă rog, da colo, în fund, văd, pe bancă, două giamantane. Ale cui sunt? Trebuie duse la vagonul de bagaje.

— Sunt ale mele, răspunde englezul cu sânge rece, și nu se pot duce la vagonul de bagaje.

— Pentru ce?
— Pentru că ce ți se pare d-tale că ar fi giamantane, sunt picioarele mele.

In America.

— Vecinii noștri, de sigur că nu fac afaceri bune, sunt săraci, zice nevasta unui milionar.

— Ce te face să crezi asta? o întreabă bărbatu-său.

— Apoi nu vezi că n'au fost în stare nici să-și cumpere un piano mecanic, așa că fata lor învață să cânte cu mâinile!

Două păreri de rău contrarii.

— Dragă, i-am dat mătusei mele, de numele ei, un lucru foarte frumos și care a costat numai 2 lei. Dar ce rău îmi pare că am uitat să deslipesc de pe el eticheta pe care e însemnat prețul.

— Și eu i-am dat un lucru frumos, pentru care însă am plătit 30 de lei. Dar ce rău îmi pare că am deslipit de pe el eticheta pe care era însemnat prețul.

Un bolnav, consultând pe un medic, îi spune că-și simte mâna și piciorul amorțite. Medicul hexaminează și-i spune că e amenințat de o hemiplegie stângă, adică să-și piardă mâna și piciorul stâng.

— Aoleu, zise bolnavul băgând repede mâna în buzunarul din stânga și scoțând un obiect de acolo, pe care-l trece în buzunarul din dreapta; apoi, dacă e așa, să-mi asigurerez pungă cu bani, ca să n'o perd și pe ea odată cu celelalte.

Politică și păpuși.

O fetiță arată unei prietene, d'aceiași vârstă, păpușa ei, recomandând-o astfel:

— Uite-o, închide ochii, știe să doarmă.

— O, ce mai treabă, răspunde cealaltă: a mea vorbește, zice: da și tu.

— Ei, tocmai ca tat-ta la Camera.

La un director de teatru se prezintă un scriitor c'o piesă, despre care-i spune că e minunată, și că-l va aduce câștig mare.

Citind piesa, directorul vede că e opera unui nebun. La ridicarea cortinei scena reprezintă un fort înconjurat de șanțuri, din care scot capul câțiva soldați și încep să vorbească prostii.

Când se prezintă autorul ca să afle când se va pune piesa în repetiție, directorul îi declară:

— Piesa d-tale e prea frumoasă, dar nu se poate juca, pentru că trebuie prea mulți soldați pentru reprezentarea ei.

— Cum, prea mulți? Zece sunt de ajuns în totul, explică autorul.

— Da, zece pe scenă, replică directorul. Dar ia scoțeste câți jandarmi trebuie să pui în parter, ca să nu ne omoare publicul, și pe mine și pe interpretii, când om juca tragedia d-tale!

A apărut:

REGINA NOASTRĂ

Cu prilejul aniversării de 70 ani a M. S. Regina Elisabeta a României

DE

V. MESTUGEAN

Un elegant volum cu coperta colorată cuprinzând întreaga viață grațioasă noastră Suverane.

Un capitol special e consacrat operei literare a Carmen Sylvei.

267 pagini, 50 ilustrații în text, reprezentând pe Regina la diferite epoci.

PREȚUL 1 LEU

La toate librăriile și la Administrația ziarului „Universul”.

NOUA SERIE A **MARILOR** Premii **Ziarul UNIVERSUL** și valoroaselor

abonaților săi la tragerea din luna Maiu 1914:

Lei 5.000 Lei

IN BONURI COMUNALE 4% CU CUPONUL DE NOEMBRIE 1914

Un elegant DORMITOR de BRONZ

de mare valoare, al 11-lea dormitor furnizat pentru premiile noastre, de cel mai recomandabil depozit de mobile de fier și bronz „INDUSTRIA METALICA MARCU”, Bulevardul Elisabeta No. 8, București

UN ELEGANT PAT PENTRU COPIL

cu împletitură de sârmă și somieră, cumpărat tot dela „INDUSTRIA METALICĂ MARCU”

JUMATATE GARNITURA MOBILA

pentru salon, de bambu, compusă din: 1 canapea, 2 fotolii și 4 scaune elegant tapisate

O oglindă venețiană de cristal.-- Una etajeră elegantă de bambu

Un euer de bambu cu oglindă **DE CRISTAL, PENTRU ANTREU**

Toate acestea cumpărate dela marele magazin de mobilat MARCO DATTELKREMER, strada Carol No. 62, București

Un Dormitor de lemn fin

construit în marea fabrică de Mobile de lemn MARIN V. GANEA, șoseaua Mihai-Bravul No. 37 și strada Șerbănică No. 10.—
Sucursala: Calea Victoriei No. 107.

UNA FRUCTIERA de metal alb argintat, cu trei etajere de cristal, foarte elegantă.

UNA TAVA de acelaș metal, garantat că nu înegrește, împreună cu șase pahare moderne pentru ceai.

UN SERVICIU de scris pentru birou, de metal alb fin argintat, având două călimări de cristal fin șlefuite.

UN SERVICIU de dessert, având 12 cuțite cu mânere de metal, montate pe un suport foarte elegant.

UN COȘULET de metal alb fin argintat, pentru cărți de vizită, model nou, foarte elegant.

UN SERVICIU pentru copil, compus dintr'o ceașcă de cafea cu lapte cu suportul său și o linguriță, toate plasate într'o cutie frumos, căptușită cu mătase albă.

Toate aceste obiecte sunt furnizate de către marele magazin de bijuterii, ceasornice și argintărie, *Frații A. & I. Roller*, strada Carol 50, Etaj, București.

UN GRAMOFON foarte elegant, cutia de stejar, cu plachete de metal și fin nichelat, cu 6 plăci duble, adică 12 cântece.

UN FLAUT DE ABANOS, cu 12 clape, într'o cutie fină căptușită cu catifea.

UNA VIOARA FINĂ cu arcuș și accesoriul de rezervă.

Toate aceste cumpărate de la Marele Magazin de muzică *Jean Feder*, București, calea Victoriei 54, Furnizorul Curții Regale.

UNA MADOLINA italiană, de palisandru, ornamentată, cu testiera prelungită, specială pentru concert.

UNA CHITARA cu mecanică.

UNA HARMONICA cu două rânduri, cu 19 clape și 4 basuri, burduful dublu, cu colțuri de metal.

Cumpărate de la Magazinul de muzică *„la Harpa”*, București, strada Colței No. 5.

UNA BICICLETA ELEGANTĂ „SPORT” cu roata liberă și frână automată prin contrapedalare.

UNA PUȘCA de vânatoare cu două țevi, țevile de oțel, „Bayard”, din renumita fabrică de arme *„Pieper-Bayard”*. Această armă are 4 zăvoare de siguranță, țeava stângă choke-bore și poate întrebuița atât pulberea neagră, cât și pulberea fără fum.

UNA CARABINA semi-automată de mare precizie *„Pieper”* cu tirul garantat precis.

UN REVOLVER SISTEMATIC.

Cumpărate de la marele magazin de arme și biciclete *B. D. Zismann*, furnizorul Curții Regale, calea Victoriei 44, București.

O ELEGANTĂ JARDINIERĂ oxidată.

UN ELEGANT PORT-VISIT aurit înăuntru, furnizate de la cunoscutul magazin de bijuterii *Th. Radivon*, bulev. Elisabeta 6 bis, București

6 LINGURITE cumpărate dela marele magazin de bijuterie și ceasornicărie *Schmidt și Stratulat*, calea Victoriei 53.

SERVICIU PENTRU DULCEAȚA pentru 6 persoane compus din 6 pahare cu suporturile lor de argint de China.

1 CHISEA.

1 TAVA MAJOLICA CU NICHEL.

1 SERVICIU PENTRU OTET ȘI UNTDELEMN de argint de China și cristal.

1 BASTON de lemn fin incrustat cu argint.

Toate acestea furnizate dela marele magazin de bijuterie și ceasornicărie *Schmidt și Stratulat*, calea Victoriei 53.

UN CEASORNIC DE PERETE, de lemn sculptat, cu cuc, cântând la ore și jumătăți.

1 BRAȚARA CU CEASORNIC, pentru damă, formă modernă de argint marcat de Stat.

UN PORTZIGARET DE ARGINT veritabil, marcat de Stat.

6 LINGURITE, CRISTOFLE, frumos argintate și aurite, cu cutia lor tapisată.

Cumpărate dela *„Ceasornicaria Colței”*, magazin de încredere.

UN PATHEFON din renumita fabrică *Pathé Freres Paris*, cântă fără ace, fără pavilion și cu diafragma de concert și 12 cântece, 6 plăci, 30 cm., 12 plăci cântate de celebrii artiști *Caruso, Titta Rufro, Slezack, Galvamy, Bellincioni* și *Muzica Gârzei republicane*, cumpărate dela depozitul *Pathéfonului* din București, calea Victoriei No. 107, cea mai mare casă în această branșă.

1 BAROMETRU DE PRECIZIE, furnizat de *Casa Menu & Comp.*, calea Victoriei.

CALIMARA DE CRISTAL cu pedestalul de marmură neagră cu etajera de bronz.

CALIMARA DE CRISTAL cu postamentul de lemn de stejar.

CUTIE ELEGANTĂ PENTRU TOALETA cu oglindă.

ETAJERA DE STEJAR pentru scrisori furnizate dela librăria *A. A. Stănculescu*, Bulevardul Elisabeta No. 5 (Palatul Eforiei).

UN COSTUM DE HAINE (saco) după măsură și alegerea stofei, care se va confecționa de cunoscuta croitorie *Jaques Grünberg*, str. Academiei No. 25.

PATRU SPLENDIDE CEASORNICE DE AUR, 14 carate.

ȘEASE CEASORNICE DE ARGINT special comandate pentru abonații noștri.

25 CASETE-FLORA, conținând săpun, pudră și cremă „Flora”.

20 PLACHETE DE METAL cu efigia Regelui și Reginei.

==== Afară de acestea, toți abonații mai primesc gratuit un volum din cărțile ce apar în

==== Editura Ziarului „Universul” tipărite anume pentru abonați. ====

Prețurile de abonament sunt aceleași: Pe un an lei 18; pe 6 luni lei 9.15; pe 3 luni lei 4.65.

Pentru concursarea la premiile de mai sus, abonații pe un an primesc 30 bonuri, cei pe 6 luni 15 și cei pe 3 luni 5 bonuri. Abonații pe un an participă la două trageri, deci după prima tragere vor primi încă 30 bonuri pentru tragerea următoare.—Administrația „Universul” nu întrebuițează încasatori. Plata abonamentelor se face direct la cassa administrației ziarului, prin mandat poștal sau în persoană.